

Brüssel, 10. juuni 2022
(OR. en)

10033/22

LIMITE

AG 63
INST 223

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Euroopa tuleviku konverents – Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvad ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed: esialgne tehniline hinnang

Delegatsioonidele edastatakse märkuses ja selle *addendum*'is Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes¹ sisalduvate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete esialgne tehniline hinnang. Esialgse hindamise viis läbi nõukogu peasekretariaat.

Silmas tuleb pidada seda, et hinnangu tegemiseks antud piiratud aja ning hinnatavate ettepanekute ja nendega seotud meetmete mahu tõttu on see tehniline hinnang üksnes esialgne. Vajaduse korral esitatakse täiendav hinnang nõukogus toimuva järelmeetmetega seotud töö käigus.

¹ Dok 8933/22.

Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes
sisalduvad ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed:
esialgne tehniline hinnang

Sissejuhatus

1. Euroopa Parlamendi presidendile, Euroopa Liidu Nõukogu eesistujale ja Euroopa Komisjoni presidendile esitati 9. mail 2022 aruanne Euroopa tuleviku konverentsi lõpptulemuste kohta, nagu on ette nähtud 2021. aasta märtsis allkirjastatud ühisavalduses². Selles ühisavalduses leppisid juhid kokku, et kolm institutsiooni, igatüks tegutsedes oma pädevuse piires ja kooskõlas aluslepingutega, uurivad kiiresti, kuidas võtta kõnealuse aruandega seoses tulemuslikke järelmeetmeid.
2. Konverentsi lõpptulemuste aruanne sisaldab 49 ettepanekut ja rohkem kui 320 nendega seotud konkreetset meetet, mille konverentsi täiskogu esitas konverentsi juhatusele. Need hõlmavad üheksat teemavaldkonda: „Kliimamuutused ja keskkond“, „Tervishoid“, „Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad“, „EL maailmas“, „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“, „Digiüleminek“, „Euroopa demokraatia“, „Ränne“ ning „Haridus, kultuur, noored ja sport“.
3. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed põhinevad peamiselt soovitudel, mille kodanikud on sõnastanud konverentsi raames korraldatud Euroopa ja riigisiseste kodanike paneelarutelude käigus. Samuti tuginevad need konverentsi mitmekeelsel digiplatvormil jagatud ideedele ning konverentsi täiskogul, sealhulgas selle töörühmades peetud aruteludele. Ettepanekutega seotud konkreetsed meetmed sisaldavad kas sulgudes või joonealuses märkuses viidet nende alustele/päritolule.

² Dok 6796/21.

4. Viimasel konverentsi täiskogu istungil ei kommenteerinud konverentsi täiskogu nõukogu komponendi esindajad ettepanekute sisu, vaid toetasid ja julgustasid kodanike tegevust ning võtsid nende soovitusel teadmiseks. Nõukogu väljendas oma tahet määrata pärast 9. maid 2022 kindlaks, kuidas võtta konverentsi tulemuste suhtes järelmeetmeid oma pädevuste piires ja kooskõlas aluslepingutega.

5. *Addendum*'is 1 toodud tabelis esitatakse **konverentsi lõpptulemusi käsitlevas aruandes sisalduvate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete esialgne tehniline hinnang**. Tabel koosneb kolmest veerust, kus vastavalt: i) loetletakse kõik ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, ii) kirjeldatakse, mil määral ELi institutsioonid juba töötavad kõnealuste meetmetega (st mida tehakse), ning iii) selgitatakse, kas ja kuidas neid meetmeid saaks rakendada ja milline oleks õiguslik alus (st teostatavuse hindamine). Kui meetme rakendamiseks on vaja muuta aluslepinguid, on see märgistatud halliga kolmandas veerus (iii). Kui ainult osa meetmest nõuaks aluslepingute muutmist, on vastav osa märgistatud halliga ka esimeses veerus (i). Lisaks tuleb märkida, et mõned meetmed on sõnastatud üldiselt, mis muudab hindamise keeruliseks, eelkõige seoses võimaliku õigusliku alusega kehtivates aluslepingutes.

Esialgse tehnilise hinnangu üldine ülevaade

A. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, mida käsitletakse olemasolevates ja käimasolevates ELi algatustes

6. Üks selle esialgse hinnangu peamisi järeldusi on see, et **ELi institutsioonid valmistuvad tegelema või juba tegelevad märkimisväärse hulga ettepanekute ja nendega seotud meetmetega**. Nende järelduste üksikasjad on näidatud *addendum*'is 1 toodud tabeli teises veerus („Mida tehakse“).

See kehtib eelkõige konverentsi nende teemade kohta, mis on seotud poliitikavaldkondadega, kus kaasseadusandjad on ELi õigusaktid vastu võtnud või arutavad neid ning need tunduvad olevat kooskõlas ettepanekute ja nendega seotud meetmetega (või nende osadega). Sellega seoses on headeks näideteks teemavaldkonnad „Digitaalühendus“, „Kliimamuutused ja keskkond“ ning „Tervishoid“.

7. Teemavaldkonnas „Digiüleminek“, mis on viimastel aastatel olnud ELi peamine prioriteet, juba käsitletakse paljusid ettepanekuid ja nendega seotud konkreetseid meetmeid etteruttavalt digiteenuste õigusaktis, digiturgude õigusaktis, tehisintellekti käsitlevas õigusaktis, Euroopa ühendamise rahastu määruses, e-identimise määruses, küberturvalisuse 2. direktiivis³ ning Euroopa andmestrategias sisalduvates algatustes.

Samamoodi on teemavaldkonna „Kliimamuutused ja keskkond“ raames esitatud konkreetsete meetmetega seotud küsimused hõlmatud nii ühise põllumajanduspoliitikaga aastateks 2023–2027 kui ka Euroopa roheline kokkuleppega seotud algatustega, näiteks kliima-, energia- ja transpordialaste õigusaktide läbivaatamine paketi „Eesmärk 55“ raames.

Teemavaldkonna „Tervishoid“ puhul käsitletakse mitmes olemasolevas ja käimasolevas ELi algatuses, mille eesmärk on paremini kaitsta kodanike tervist ja paremini reageerida tervisekriisidele, ka paljudes väljapakutud meetmetes väljendatud soove.

8. Lisaks näib, et mõned hiljutised valdkonnaülesed ELi algatused hõlmavad mitmes teemavaldkonnas esitatud paljusid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid. Nii on see näiteks taaste- ja vastupidavusrahastu puhul seoses ettepanekutega teemadevaldkondades „Tugevam majandus“, „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“ ning „Haridus, kultuur, noored ja sport“, mis puudutavad avaliku sektori investeeringuid ja elukvaliteeti.

B. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsete meetmed, millega ELi institutsioonid võiksid edasi tegeleda

9. Esialgses tehnilises hinnangus rõhutatakse ka seda, et olukordades, kus **ELi institutsioonid saavad ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmetega edasi tegeleda, võiks seda enamikul juhtudel teha praeguses aluslepingute raamistikus.** Nende järelduste üksikasjad on näidatud *addendum*'is 1 toodud tabeli viimases veerus („Kuidas saaks ettepanekut/meedet rakendada“).

³ Digiteenuste õigusakt (DSA), digiturgude õigusakt (DMA), tehisintellekti käsitlev õigusakt (AI), Euroopa ühendamise rahastu (2021–2027) määrus (CEF2), e-identimise, e-autentimise ja usaldusteenuste määrus (eID), küberturvalisuse 2. direktiiv (NIS2).

10. Esiteks saaks paljusid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid rakendada kehtiva ELi õigusraamistiku muutmise kaudu, et tugevdada mõningaid selle sätteid. Seda näiteks konkreetsete meetmete puhul, mis käsitlevad andmekaitset ja loomade heaolu.

11. Teiseks võiks muude ettepanekute ja seotud meetmete puhul vajaduse korral kasutada mitmeid ELi tasandil juba olemasolevaid vahendeid, õigusakte, programme ja struktuure.

Näiteks annab Euroopa poolaasta protsess võimaluse liikmesriikide majanduspoliitika edasiseks koordineerimiseks ning selle abil võiks seetõttu käsitleda suurt hulka välja pakutud meetmeid teemavaldkonna „Tugevam majandus, sotsiaalne õiglus ja töökohad“ raames. Teemavaldkonna „Väärtused ja õigused, õigusriik, julgeolek ja turvalisus“ puhul võiks mitme ELi rahastamisprogrammi tõhustamise kaudu hõlmata mõningaid meetmeid, mille eesmärk on muuta ELi väärtused kodanikele käegakatsutavamaks. Kommunikatsioonialaste jõupingutuste suurendamisel ja ELi institutsioonide teabevahetusstrateegiatega edasisel rakendamisel võiks käsitleda ka mõningaid teemavaldkondades „Euroopa demokraatia“ ja „Haridus, kultuur, noored ja sport“ väljapakutud meetmeid.

12. Kolmandaks võiks paljusid ettepanekuid rakendada uute ELi õigusaktide kaudu, mis põhinevad kehtival aluslepingute raamistikul. Näiteks teemavaldkonna „Väärtused ja õigused“ raames võiksid tulevased algatused, nagu meediavabaduse õigusakt, hõlmata märkimisväärset hulka väljapakutud meetmeid. Samuti võiksid ringmajanduse II paketist tulenevad algatused käsitleda mõnda meetet, mis kuuluvad teemavaldkondade „Tugevam majandus“ ning „Kliimamuutused ja keskkond“ alla.

13. Kuigi paljud ettepanekud ja nendega seotud meetmed käsitlevad konkreetseid küsimusi, on mõned neist üldisemad ja mõnikord püüdlusi väljendavad. Nende rakendamine võimaldaks seega erinevat liiki võimalikke algatusi, mis pakuvad laia valikuvõimalust.

14. Samuti tuleks meelde tuletada, et jagatud pädevusse kuuluvaid valdkondi puudutavate ettepanekute ja nendega seotud konkreetsete meetmete puhul on ELile asjaomastes valdkondades asjakohaste õiguslike aluste kaudu aluslepingutega juba antud asjakohane pädevus, kuid seni, kuni EL otsustab teostada oma pädevust antud valdkonnas sellistel õiguslikel alustel, säilitavad liikmesriigid selles valdkonnas tegutsemise pädevuse. Seega on täielikult ELi otsustada, kas ja millises ulatuses sellist pädevust teostada, kusjuures sellise pädevuse kasutamist reguleerivad subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtted.

Mis puutub ettepanekutesse ja nendega seotud meetmetesse valdkondades, mis on hõlmatud ELi toetava pädevusega, siis enamik selliseid ettepanekuid ei nõua konkreetselt ELi tasandil ühtlustamist ning seetõttu saaks neid rakendada kehtivate aluslepingute alusel koos ELi meetmetega liikmesriikide meetmete, sealhulgas ELi programmide toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks. Nii on see näiteks enamiku haridusvaldkonna meetmete puhul (nt hariduse ja koolituse edendamine mitmes valdkonnas, nagu meedia ja digikirjaoskus, hariduses digiülemineku soodustamine jne).

15. Mõningaid ettepanekuid ja nendega seotud meetmeid võiks käsitleda kehtivas aluslepingute raamistikus ette nähtud paindlikkuse kaudu, näiteks aluslepingute sätteid, millega nähakse ette üldised või konkreetsed üleminekuklauslid, mis võimaldavad Euroopa Ülemkogul või nõukogul kasutada ühehäälese hääletamise asemel kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamist või seadusandlikku tavamenetlust, või lihtsustatud läbivaatamisklauslid, mis võimaldavad Euroopa Ülemkogul või nõukogul laiendada teatavate õiguslike aluste või aluslepingute sätete kohaldamisala, näiteks tõhustatud koostöö, mis võimaldab liikmesriikidel, kes seda soovivad, konkreetsetes valdkonnas edasi liikuda.

C. Ettepanekud ja nendega seotud konkreetsed meetmed, mille täielikuks rakendamiseks võib olla vaja muuta aluslepingut

16. Esialgne hinnang näitab samuti, et **ainult väga piiratud arvu konkreetsete meetmete puhul võib nende täielikuks rakendamiseks olla vaja muuta aluslepingut**. Need meetmed on seotud järgmisega:

- 1) võimaldada ELil muuta teatavad teemad õppekavade kohustuslikuks osaks kogu ELis⁴;
- 2) muuta tervis ja tervishoid ning haridus ELi jagatud pädevusse kuuluvateks teemadeks⁵;
- 3) ühtlustada tervishoiustandardeid ELi tasandil kohustuslikus korras⁶;
- 4) kohustada liikmesriike kehtestama riigisiselt õigust abielluda ja lapsendada, näiteks samasooliste paaride puhul⁷;
- 5) tagada kogu ELis kohustuslikus korras taskukohaste lasteaegade ja tasuta lastehoiuvõimaluste loomine⁸;
- 6) muuta Euroopa päev (9. mai) täiendavaks kohustuslikuks riigipühaks kogu ELis⁹;
- 7) luua võimalus kogu ELi hõlmava referendumi algatamiseks Euroopa Parlamendi poolt¹⁰;
- 8) muuta ELi lepingu artiklit 7¹¹;
- 9) minna Euroopa Ülemkodus ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele¹²;
- 10) minna nõukogus ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele olukordades, kus üleminekuklausleid ei kohaldata, näiteks sõjalise tähendusega otsuste ja kaitseküsimuste puhul¹³;

⁴ Vt meede 6.6, meede 27.4, meede 32.1, meede 32.2, meede 37.1, meede 46.1, ja meede 48.2.

⁵ Vt meede 8.3, meede 10.3, ja meede 46.1.

⁶ Vt meede 10.1, meede 14.4, ja meede 15.8.

⁷ Vt meede 15.5.

⁸ Vt meede 29.5.

⁹ Vt meede 37.6, ja meede 48.3.

¹⁰ Vt meede 38.2.

¹¹ Vt meede 25.4.

¹² Vt meede 39.1.

¹³ Vt meede 21.1, ja meede 39.1.

- 11) anda kõrgele esindajale liidu esindamiseks välissuhete valdkonnas volitused, mis praegu kuuluvad komisjonile (ELi lepingu artikli 17 lõige 1) või Euroopa Ülemkogu eesistujale (ELi lepingu artikli 15 lõige 6), või muuta kõrge esindaja rolli ja volitusi¹⁴;
- 12) valida Euroopa Komisjoni president kodanike poolt otse¹⁵;
- 13) anda Euroopa Parlamendile õigus teha seadusandlikke algatusi¹⁶;
- 14) anda Euroopa Parlamendile pädevus võtta üksi vastu ELi eelarve ja/või teha otsus omavahendite kohta¹⁷;
- 15) muuta ELi institutsioonide nimed¹⁸;
- 16) anda riikide parlamentidele õigus teha seadusandlikke algatusi ELi tasandil¹⁹;
- 17) anda piirkondlikele parlamentidele õigus teha seadusandlikke algatusi ELi tasandil ja/või anda neile otsene ametlik õigus seoses subsidiaarsuse hindamisega vastavalt protokollile nr 2²⁰;
- 18) muuta või laiendada Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning/või Regioonide Komitee volitusi²¹.

¹⁴ Vt meede 21.3.

¹⁵ Vt meede 38.4.

¹⁶ Vt meede 38.4.

¹⁷ Vt meede 38.4. Tuleb märkida, et selle meetme suhtes on kodanikud väljendanud lahknevaid arvamusi.

¹⁸ Vt meede 39.3.

¹⁹ Vt meede 40.2.

²⁰ Vt meede 40.2.

²¹ Vt meede 39.6, ja meede 40.3.